

רט.

פ ר ו י ש ד ק ו ר ל ט ט' 29/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', כ"ד באדר ב' תשי"ד-29.3.54 בשעה 11.15.

- השתתפו:
- א. מרנב - היו"ר
  - ב. מזניה
  - ג. מיכילוב
  - ד. בר-יהודה
  - ה. בגין
  - ו. בר-רב-החיי
  - ז. טיסון
  - ח. קליבנב.

- בעדרו:
- א. מבנימל
  - ב. טס
  - ג. בדר
  - ד. הררי
  - ה. הלל
  - ו. ורהפטיג
  - ז. חביבי
  - ח. כסה
  - ט. לוז
  - י. לורנץ
  - יא. סנה
  - יב. קסיס
  - יג. רובין
  - יד. שרי
  - יז. שפירא
  - יח. ששון
  - יט. תבורי

- טו זמנים:
- פ. רוזן - שר המשפטים
  - צ. כהן - היועץ המשפטי
  - כ. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
  - כא. גלמס - משרד המשפטים

ב. חת - יו"ר ועדת המשנה לחוק הגנת הדיירים.

סדר-היום: חוק הגנת הדיירים (שכר-דירה, שירותים, תיקונים ושיפוט).

היו"ר מ. מרנב: מני פורת את הישיבה.

חוק הגנת הדיירים (שכר-דירה, שירותים, תיקונים ושיפוט).

טעיה: 48.

ב. חת: מני הצעתי את גירסה ב', ומני פוריד אותה.

הוחלט: לקבל את גירסה א'.

זכות הסתייגות לי. בר-יהודה.

סעיף 49.

י. בר-יהודה:

ברור כי אשר צריך לקבוע בתקנות איך יפעל בית-הדין, אבל אינני חושב שנכון למסר כי הוא

יקים את בית הדין.

ה' גלאס:

ב"קורט'ס אדדיננס" אין כתוב דבר בנוגע להקטת בתי-המשפט. הקטת בתי-המשפט נעשתה על-פי צו שניתן על-פי סמכות מיוחדת הקבועה בטישורים ב"דבר הטלך בטוענתו". הצו הזה ניתן לאחרונה בשנת 1939. פקודת בתי-המשפט (הוראות מעבר) של טוענת המדינה הזמנית העניקה לשר המשפטים את הסמכות להקים בתי-משפט הלט לקבוע את היזורי השיפוט של בתי-המשפט הקיימים. אם הטטלה רוצה היום להקים בית-משפט חדש, היא יכולה לעשות זאת על-ידי החלטה, אבל אין לשר המשפטים סמכות כזאת.

אני רוצה להצביע על תקדים בקשר עם הקטת בית-משפט על-ידי שר המשפטים, והוא בית-המשפט בקשר למביעת ספסרות. גם שם שר המשפטים הקים את בית-המשפט וקבע את היזורי סמכותו.

אין אנוחנו יודעים מה יהיו הצרכים שיגוררו עם קבלת החוק הזה. החוק מחייב את שר המשפטים להקים בתי-דין לשכר-דירה, מפני שבמין בתי-דין כאלה, אי-אשר יהיה להפעיל את החוק. כמובן, השאלה היא גם שאלה תקציבית. יתכן שיהיו לדבר הזה תוצאות בתקציב השרד המשפטים ובתקן של השופטים.

י. בר-יהודה:

אינני מתכוון להקטין את זכויותיו של השר. אני מערער על המשפט המוסר ששר המשפטים הוא אשר מקים את בתי-המשפט. אני מציע לכתוב במקום זאת: "יוקמו בתי-דין לשכירות".

ה' גלאס:

הנוסח שחבר הכנסת בר-יהודה מציע ושהשתמשנו בו בחוק קודם, דוקא הוא גרם לצרות, כיון שעורכי-הדין עוררו את השאלה מי הקים את בית-המשפט.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 50.

היו"ר ט. ט. טוב:

מה בנוגע לשאר החוקים שהחוק הזה מתייחס אליהם?

ג. חת:

הדיון בהם שייך לבית-דין כללי. אנוחנו הרחבנו את סמכותם של בתי-הדין לשכר-דירה, וקבענו כי הם ידונו גם בשכר-דירה, גם בתיקונים וגם בשירותים. יתכן שכאשר בדרך בחלק השני של החוק, נעסיק להם סמכויות נוספות.

י. קליבגוב:

המשפט "יהיה מוסמך לדרך בכל ענין הנוגע - - - אינו ברמה לי. הייתי מבין לו הייתם כותבים: "בכל ענין הטוב לפניו והנוגע".

ג. חת:

אולי נכתוב במקום "בכל ענין" - "בכל סיכסוך"?

29.3.54

חוק הגנת הדיירים (שכר-דירה, שירותים, תיקונים ושיפוט).

י. בר-יהודה: הייתי מציע לכתוב במקום "בכל ענין" - "בכל תביעה".

הוחלט: להשאיר בידי משרד המשפטים את קביעת הנוסח המדויק בהתאם להערות שנשמעו.

סעיף 51.

ג. מונייה: מני בעד גירסה ד'.

י. בר-יהודה: מני מקווה שברור כי מי שיתמנה לתפקיד זה יהיה שופט שלום עם כל הקורליפיקציות של שופט שלום.

ח. כהן: שופט שלום דן כדן יחיד בענינים הרבה יותר חשובים מהענינים הנתונים לסמכותו לפי חוק זה. אם הוועדה רוצה שבדיון על הענינים האלה ישבו נציגי ציבור, אין צורך בשופט שלום ואפשר להסתפק בגירסה מ'.

ג. חת: חשבנו לנכון שבדיון על ענינים אלה ישב שופט שלום. הוספנו את נציגי הציבור מפני שבענינים אלה חשובה מאוד הפשרה, ועשיית פשרה הרבה יותר קלה לנציגי הציבור מאשר לשופט שלום.

ח. כהן: השאלה היא גם שאלה תקציבית חשובה מאוד. למדק שסמכותו של שופט שלום הרבה יותר גבוהה מאשר סמכותו של מדק שופט שלום ושיתמנה לתפקיד זה, ביחוד לאחר החלטת האחרונה של ועדת הכספים, אלא שאם יושב שופט-שלום כדן יחיד, הוא יוכל לגמור ביום אחד. מאה תיקים כאלה, בעוד שאם ישב יחד עם שני נציגי ציבור, הם יוכלו לגמור לכל היותר עשרים תיקים כאלה.

ג. חת: מדקה לי שפכחינה תקציבית ההבדל לא יהיה גדול. הנימוקים שעמדו בפני הוועדה היו אחרים לגמרי.

א. ידוין: הנימוקים שהיו בוועדת המשנה נגד צירוף שני נציגי הציבור היו שבת-הדין האלה יהיו עמוסים מאוד גם בלנו הכי, ואם יוסיפו על שופט השלום עוד שני נציגי ציבור, אי-אפשר יהיה לגמור את העבודה.

ד. בר-רב-המי: בית-דין כזה אינו צריך להכריע בשאלות משפטיות. בחוק זה נשמר שטח רחב מאוד לשיקולו של בית-המשפט. יש צורך במי ש בעל השכלה משפטית מפני שיש צורך בהדרכה משפטית. אך השתתפותם של נציגי ציבור יכולה לתרום הרבה בשאלות אלה, והשתתפות הרבה בה מסיים שופט שלום את הדיון בתיקים אינה תמיד לטובת הענין. מני חושב שלו היתה לפנינו תמונת בית-הדין לפי גירסה מ', כל החלטתנו בסעיפים קודמים היתה נחרת.

הוחלט: לקבל את גירסה ד'.

הסתייגות לשר המשפטים: לגירסה מ'.
הסתייגות אלטרנטיבית לי. בר-יהודה, אם תתקבל הסתייגותו של שר המשפטים - לגירסה ב'.

סעיף 52.

י. בר-יהודה: לבעלי-הבתים יש מרגונים ואפשר לדבר על נציגים שלהם. לדיירים אין דבר הזה.

ג. חת: עמדנו על הבעיה הזאת, ומשום כך הוספנו את המלים "או על-ידי אנשים שלדעת השר מייצגים דיירים".

י. עליבגוב: אין כל ספק כי עם פירסום החוק הזה יקומו מרגוני דיירים, כפי שהיה בעבר.

ג. חת: חברי מרגון הסוחרים רואים את עצמם כדיירים.

א. ידיו: מבי מציע תיקון זה: "--- מתוך סועמדים שיוצעו לו על-ידי מרגונים או אנשים שלדעת השראא מייצגים דיירים ובעלי-בתים".

הוחלט: להביא שתי גירסות, האחת: בנוסח גירסה ב', השניה, בנוסח שהוצע על-ידי סר ידיו, המוסר: האלק השני של הסעיף ינוסח כך: "רשימות אלה ייקבעו על-ידי השר, בצו, מתוך סועמדים שיוצעו לו על-ידי מרגונים או אנשים שלדעת השר מייצגים דיירים ובעלי-בתים".

סעיף 53.

ב. מזניה: אין מני מתנגד לתוספת אשר בגירסה ב'.

ג. חת: הדבר עלול לשטש כעילה לערעורים.

י. בר-יהודה: מבי מקווה שבענינים אלה ברוב הסקרים יופיעו הצדדים בעצמם בלי עורכי-דין. התוספת הזאת מקשה על אנשים שאינם עורכי-דין.

א. ידיו: הנוסח שנתקבל בחוקים אמורים שכללו הוראה דוטה היה כזה: "החליט בית-הדין לסטות מדיני הרגילות, ירשום את הניטוקים שהניעו אותו לעשות זאת".

ח. כהן: הנוסח המופיע כאן הוא חסר טעם. מה צריך בית-הדין לרשום? את העובדה שהוא מיבל משהו ברמיה, את תוכן הרמיה, את הסיבה? אין זה ברור. ואם מציעים שבית-הדין ירשום את הטעמים שהניעו אותו לסטות מדיני הרגילות, מני מתנגד לזה, מפני שזה מגוחך. אם נותנים את הדבר לבית-הדין, הרי שיש להניח שהוא ינהג לפי ה"קומון סנס", ואין טעם לחייב אותו לרשום את הניטוקים.

הוחלט: 1. לדחות את גירסה ב'.

2. לקבל את גירסה א'.

סעיף 54.

כוננת ועדת המשנה היתה שבגבולות סמכותו העגינית יש לבית-דין כזה כל סמכויות השיפוטיות שיש לבית-

ג. חת:

משפט שלום.

הייתי מנסח זאת כך: "בתחום הסמכויות העגיניות הנתונות לו בחוק יהיו לבית-הדין לשכירות כל סמכויות העוזר הנתונות לכית-משפט שלום במשפט אזרחי". אפשר גם לכתוב במקום "סמכויות העזר" - "סמכויות הנוגעות לסדרי הדיון".

ח. כהן:

הוחלט: משרד המשפטים ינסח את הסעיף לפי הדברים שנאמרו.

סעיף 55.

הייתי מוטרד "פסק-דין" במקום "החלטה". על החלטה אי-אפשר לערער.

ח. כהן:

החלטה כוללת פסק-דין.

ה' גלנט:

להוסיף בתחילת הסעיף ובסופו את המלים "ופסק-דין" אחרי המלה "החלטה".

הוחלט:

אני מבקש להתייעץ בסעיפים הבאים, ולפיכך אני מציע לעבור לסעיף 62.

ב. אזוביה:

אם כך, נפסח על כל הפרק החמישי ונעבור לסעיף 63.

היו"ר ס. מונט:

סעיף 63.

א. ירון: פסקה (1) נוגעת לסעיפים שדנו בהרכב בית-הדין לשכר-דירה ובסמכויותיו לפי הפקודה הקודמת. מאחר שאנחנו מרכיבים את בתי-הדין מחדש וקובעים את סמכויותיהם מחדש, ביטלנו את הסעיפים האלה.

פסקה (2) מתקנת את ההוראה בענין דמי המפתח. בסעיף 14 שבוצעה החוק דנו בבעיה הזאת והועדה החליטה להשאיר את הטעם החוקי הקיים. התיקון הוא בכך שנוסף על הפקודה המקורית מזכירים גם את החוק החדש ומחקים את התנאי הטובים, מפני שבו מדובר על אפשרויות של העלאת דמי השכירות, הסוסדרות עכשיו לפי החוק הזה.

הוא הדין בנוגע לפיסקות (3) ו-(4).

פסקה (5) נוגעת לסמכותו של שר המשפטים להתקין תקנות. בחוק הזה הרחבנו את הסמכות הזאת, ולכן אנחנו מבטלים אותה בחוק הקודם.

ס. בנין: אני מציע שלא נדון בסעיפים אלה. אלה הם סעיפים טכניים שאין אנחנו יכולים לאדור לעומקם. אני מציע שנסתמך בענין זה על משרד המשפטים ועל ועדת המשנה.

היו"ר ט. אונגאר: כדאי שנשטע הסברה.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 64.

א. ידיו: פיסקה (1) היא תיקון טכני. סעיף 4(3) של הפקודה דן בפינוי ומזכיר את הוראות הפקודה היסודית. הוטעו גם את החוק הזה.

פיסקה (2) כוללת האלטה הועדה שנתקבלה בקשר עם סעיף 30, להשאיר את הטעם הקיים בנוגע להחזרת דמי מפתח או דמי-שכירות טוּפְּרָזִים. גירסה א' בסעיף 30 ניסתה להשאיר את הסעיף ולתקן כל פרט בו. אבל התברר כי רוב החלקים של סעיף 6 סיוטריים, ונשארה רק פיסקה אחת, פיסקה (3), שיש לה טעמות.

פיסקה (3) מבטלת את הסעיפים 7 - 13. הסעיפים האלה דנים בשכר-הדירה ובבתי-דין לשכירות לפי הפקודה הקודמת.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 65.

ה' גלאס: בחוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום ישנו שילוב מה בין הוראות שתי הפקודות הקיימות, הפקודה בענין הדירות והפקודה בענין בתי-עסק, אם נעשית תפיסה מטעם השלטון בשעת חירום. אותו החוק קובע כי אם רשות מוסמכת טכניסה גדם לדירה או לבית-עסק לפי אותו החוק על-פני שיגור או על-פני שינהל בו בית-עסק, כי אז היא תעשה זאת בדרך של צו-דיור. צו הדיור יוצר בין בעל-הבית שטענו בתפסה הדירה. או בית-עסק ובין הגדם שנכנס לדירה או לבית-העסק את היחסים הקיימים בין דייר ובין בעל-בית בתוקף החוק. ואין עוד מקום לפניה של בעל-הבית נגד השלטונות לתביעת פיצויים, ומאידך אין מקום לתביעה של השלטונות נגד הדייר שיפצה אותם בעד הפיצויים שהם צריכים לשלם לבעל-הבית. החוק חייב את הדייר לשלם שכר-דירה יסודי במקרה כזה. פיסקה (1) באה להחליף את החיוב בתשלום שכר-דירה יסודי על-ידי החיוב בתשלום דמי שכירות כפי שיקבעו לפי החוק הזה. אין הדבר כל כך טובן טאליו שהיינו יכולים לסמוך בענין זה על ההוראה הקיימת בפקודת הפרשנות.

בפיסקה (2) מועברת הסמכות שהיתה נתונה לבית-הדין לשכר-דירה לפי אותו חוק, לבית-הדין אשר יוקם לפי חוק זה.

בפיסקה (3) מדובר על פרוצדורה מיוחדת בהגובה לפי החוק הקיים. כשדייר נכנס לדירה או לבית-עסק לפי צו דיור, לא תמיד ידוע מהו שכר-הדירה היסודי. כדי לטנוע סיבוכים במקרים כאלה נוולן החוק ההוא לבעל-הבית את הסמכות לתת לדייר "הודעת שכר", והדייר יכול אח"כ להתנגד לה. פיסקה (3) באה להתאים את ההוראה הזאת לשינויים שחלו בעקבות החוק הזה.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

סעיף 66.

ה' גלגל: הסעיף דן בחוק הגנת הדייר (שכירות טובה, אירוח וחליפין). אותו החוק מעניק לפקיד השכירות

סמכות לאפשר לדייר להכביש דייר טובה לתוך דירתו על אף התנגדותו של בעל-הבית. יתכן שמחרי שהחוק החדש יקבל תוקף, יטען בעל-הבית כי מסור לדייר לקבל מדייר הטובה דמי-שכירות גבוהים ממה שנקבע בחוק המיוחד הזה. הסעיף הזה גם לטובע את האפשרות הזאת ובפיסקה (1) ניתנת לדייר הרחשי זכות לדרוש את שכר-הדירה החדש מדייר הטובה.

פיסקה (2) במה לתקן את סעיף 13, הדן בחוזי חליפין בין פקידים שהועברו לירושלים. כדי שלא להקפיד את ההיתר הזה וכדי לאפשר לבעל-הבית להעלות את שכר-הדירה גם למדם שבכנס לדיירה לפי היתר חליפין, הכנסנו את פיסקה (2).

אשר לסעיף-קטן (ב), הסעיף נותן אפשרות להגדיל את התוספת לפי אותו היחס שבו מוגדל שכר-הדירה היסודי.

י. בר-יהודה: מה ההגיון שבהגדלת התוספת על שכר-הדירה? באותו חוק נקבע כי העלות שכר-הדירה תהיה חד-פעמית, ועכשיו אתם במים להגדיל זאת בפעם השניה.

ח. כהן: מני תוסך באחד הכנסת בר-יהודה. יש פה שני דברים. ישנו שכר-הדירה בסכום פלוני, שהחוק הזה חל עליו והוא יוגדל באותם האחוזים שהחוק הזה קובע אותם, ככל שכר-דירה אחר. אבל חוק הגנת הדייר (שכירות טובה, אירוח וחליפין) קבע כי התוספת לשכר-הדירה תהיה חד-פעמית, בשעת מתן ההיתר. אין שום טעם להגדיל גם את התוספת הזאת. החוק אינו גם להגדיל את הסכומים שמינם בגדר של שכר-דירה, ולא את הסכומים שנקבעו כפיצוי בעד שירות מסויים.

ב. חת: יש כמנ טעות בניסוח. הגדלת שכר-הדירה לפי החלטת ועדת המטבה צריכה להיות לא על השיעור הטכטימאלי כי אם על שכר-הדירה הכולל את התוספת כפי שנקבעה, כלומר, על שכר-הדירה המוגדל.

י. בר-יהודה: על-ידי כך אתה מטבה את התוספת שנקבעה באופן-חד פעמי.

ב. חת: התוספת היתה מסודה לשכר-הדירה של אז. היא נקבעה במחוזים מסכר-הדירה שהיה אז.

י. בר-יהודה: התוספת לא היתה במחוזים אלא בסכום, אלא שהסכום של התוספת, שצריך היה לקבוע אותו באופן חד-פעמי, אי-אפשר היה שיעלה על מחוז מסויים מסכר-הדירה, ואם הוא עלה עליו, הוא היה פטול.

ח. כהן: מני מציע הצעה נגדית להצעת ועדת המטבה: במקום במליט "תוגדל התוספת באותם האחוזים שבהם עלו דמי-השכירות על-פי חוק זה" יבואו המלים "יוגדלו דמי-השכירות לפי חוק זה מבלי להביא בחשבון את התוספת שהוספה עליהם".

הוחלט: להשמיר את הסעיף פתוח, להצבעה נוספת, מאחר ששתי ההצעות קיבלו דעות שקלות.